

14-18 Yaş Arası Ergenlerin Duygusal Özerklik ve Baba İlişkisinin İncelenmesi

Melisa Akköse KAYA¹

¹Öğretim Görevlisi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi / Sağlık Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, melisa.kaya@nisantasi.edu.tr, ORCID:0000-0001-6035-5039

Özet: Bu araştırma 14-18 yaş arası ergenlerin baba ilişkisi ile duygusal özerklikleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini İstanbul ili içerisindeki 14-18 yaş arası liseli gençlerden 108'i erkek 286'sı kız olmak üzere toplam 394 kişi ile oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında "Duygusal Özerklik Ölçeği" ve "Babalık Ölçeği" kullanılmıştır. 2021-2022 eğitim öğretim sürecinde Covid-19 nedeni ile pandemisine denk geldiğinden araştırma verileri "Google Forms" ile on-line olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 25.0 istatistik programı aracılığı ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde yüzde ve frekans analizlerinden, değişkenler arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Çalışmanın açıklayıcılık oranları Regresyon analizi ile gösterilmiştir. Baba ve ergen ilişkisinin duygusal özerkliğe etkisi anlamlı olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Özerklik, Baba İlişkisi, Ergenlik

Investigation of Emotional Autonomy and Father Relationship of Adolescents aged 14-18

Abstract: This study was conducted to investigate the relationship between father relationship and emotional autonomy of adolescents aged 14-18. The sample of the study consisted of a total of 394 high school students between the ages of 14-18 in Istanbul province, 108 of whom were male and 286 of whom were female. "Emotional Autonomy Scale" and "Fatherhood Scale" were used to collect the data. Since the 2021-2022 academic year coincided with the pandemic due to Covid-19, the research data were collected on-line with "Google Forms". The data obtained were evaluated in computer environment using SPSS 25.0 statistical programme. Percentage and frequency analyses were used to determine the descriptive characteristics of the participants, and the relationships between variables were examined by correlation analysis. The explanatory rates of the study were shown by regression analysis. The effect of father-adolescent relationship on emotional autonomy was found to be significant.

Keywords: Emotional Autonomy, Father Relationship, Adolescence

1. GİRİŞ

Gelişimde ergenlik dönemi fiziksel değişimin yanında duygusal değişimlerinin de olduğu fırtına ve stresle adlandırdığımız çalkantılı bir dönemdir. (Aslan & Zihni, 2018). Ergenin, bu evrede başarılı bir gelişim dönemi geçirmesinde kimlik gelişimi ve duygusal özerklik kavramının önemi büyüktür. Ebeveynlerin, ergenle doğru iletişim kurması ergenin özerklik gelişimini olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Kulaksız, 2011).

Günümüz şartlarının değişimi ile birlikte babalık kavramı eskideki rolü ile değişiklik göstermiş, çocukların hayatında rolleri gelişmiş ve ev ekonomisini sağlamaktan öteye gidilerek çocukları ile ilgilenen babalar olarak toplumumuzda yer almaya başlamışlardır. Bu dönemde baba ilişkisi önemli olduğundan baba- ergen ilişkileri, ergenle babasının olumlu etkileşimi ergenin gelişimini doğrudan etkiler (Mercan, 2017). Baba rolündeki bu değişim maddi desteğin yanında, çocukların eğitiminde aktif rol oynayan, çocuğunun ilgi alanlarını öğrenerek birlikte vakit geçirmeye özen gösteren çocukları duygusal olarak ergenin yanında olmasına fırsat veren babaların önemli bir rolü olduğu belirtilmektedir. (Schmitz, 2016).

Araştırmalardan yola çıkarak geleneksel babalık kavramı günümüzde etkisinin olmasına karşın azaldığını görmekteyiz. Çocuğun bakım verme ve sevgi, akademik destek gibi ihtiyaçlarını karşıladığında baba ve çocuk ilişkisinin temellerinin atıldığı ve ergenlik döneminde de ergenle iletişimin güçlü olduğu bilinmektedir (Kılıç, 2016). Baba ile olan ilişkinin yakınlık derecesi ve samimiyeti çocuğun öz güvenini destekleyerek, sosyal gelişimine olumlu yönde katkı sağlar. Baba ile ilişkisi olumlu olan çocuğun davranış problemleri azalır, toplumla iletişimini destekler (Türkoğlu, 2015). Duygusal Özerkliğinin anne ve babaya erken çocukluk dönemindeki bağılıktan kurtularak olarak anne ve babanın her fikrini doğru kabul edip içselleştirmeye son verip anne ve babayı kendisinden farklı düşünen bireyler olarak görmeye başlamasına olanak verir. Farklı bir bakış açısı ile ergenin özgürleşmiş hissetmesiyle kendilerini huzursuz eden problemlerle karşılaştığında anneye ve babaya her sorunu erken çocukluktakinden farklı olarak direkt yansıtmamayı bilerek onlardan yardım istemeyi ikinci planda düşünür (Steinberg ve Silverberg, 1986). Bu nedenle anne ve babadan yardım istemeden önce kendileri yaşadıkları problemleri ile

başta çıkmayı öğrenerek sorumluluk bilincini oluştururlar. Aile içi iletişimde dikkat edilmesi gereken nokta ise ergenlik dönemi baz alındığında ebeveynin sorumluluk duygusu ile özgür olma arasındaki bağı anlamlandırması ve gerektiğinde ergen ile konuşabilmesidir. Anne ve babalar ergenlerle çatışmalardan ötürü bu dönemi stresli, olarak geçirmekte ve problemlerli dönem olarak adlandırmaktan ziyade gelişimsel bir dönem olduğu ve diğer dönemler gibi bu dönemin ailenin katkı ve çabasıyla ergenlik dönemindeki fırtınanın atlatılacağı unutmamalıdır (Baran, 2016).

Bağlanma kavramını ergenlikle bütünleştirdiğimizde anne ve çocuk ilişkisinin tek başına yeterli olmadığını ve bunun yanında baba ile çocuğun küçüklüğünden itibaren baba-çocuk bağlanması ve güvenli ilişkiye yer vermesinin çocuğun hayatında önemli bir noktadır. Erken çocukluktan itibaren baba kavramı ve babanın çocuk ile ilgilenmesi çocuğun gelişim basamakları açısından önemli olmakla birlikte ergenlik dönemini de özerkliğini olumlu yönde etkilemektedir (Uyanık, 2016).

Erken çocukluk döneminde rol model olan baba ergenlik döneminde gencin yaşamında yer alması ve olumlu ilişkiler içinde olması, gencin karar vermesinde tutarlı olarak bağımsızlık duygusunu güçlendirmeye yardımcı olur. (Kocayörük, 2010). Ergenin bu dönemde baba ihtiyacı erken çocuklukta farklıdır, duygusal anlamda babasının ergenin yanında olduğunu hissetmesi ve problemlerle karşılaştığında onun yanında olduğu görmek ister. Babanın varlığını hissedebilmek ergene güven verir ve zorlandıklarında baba ile ergenin vakit geçirmesi ergeni mutlu ve güvenli hissettirir (Yıldız, 2021).

Duygusal özerkliğin sağlıklı gelişimi düşünüldüğünde annenin babanın ve ergenin birbirleriyle sıcak ilişki içinde olması gerekmektedir. Duygusal özerkliği ergenin ailesinden ayırarak ele alamayız. Duygusal ilişkilerin doğru şekilde olduğu ailelerde ergen özerkliğini oluşturmada problem yaşamaz (Kulaksız, 2011). Ebeveynlerin ergenin birey olduğunu kabullenmeye başlayıp, duygu ve davranışlarını empati kurarak anlamlandırması, ergenin sosyal çevresindeki ilişkilerine olumlu bir şekilde yansımaları sağlar (Toprak, 2019).

Duygusal özerkliğin ergenin yaşamındaki gelişimin olumlu olması için ergene söz hakkı verilerek saygı duyulmalıdır. Anne ve babalar ilişkilerinde ergenin özerklik gelişimini için tutum ve davranışlarına dikkat ederek ergeni anlamaya gayret göstermelidir. Aile hayatında ergenin daha az kontrolünün aileye bırakılması ergenin duygusal özerkliği ve bireysel olmasını artırmaktadır. Bu durumdan farklı olarak sürekli kontrol edilen, ergene müdahale eden ebeveynlerin çocuklarının duygusal özerkliklerini

gerçekleştirmede diğer çocuklara göre daha fazla çaba gösterdiği bilinmektedir (Soenens, 2018).

2. MATERYAL VE METOD

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. "İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır" (Karasar, 2009: 79).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma 2021-2022 yıllarını kapsamaktadır. Araştırma evreni İstanbul ili içerisindeki ergenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme kolayda örnekleme ile İstanbul ili içindeki 9. 10.11.12. sınıf düzeyinde ve yaşları 14-18 yaş arasında olan 394 ergen oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler üç bölümden oluşan anket formu ile online olarak toplanmıştır. Veri toplama araçları ile ilgili bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

2.3.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formunda ergenin cinsiyeti, babasının yaşı, eğitim durumu ve ailesinin ekonomik durumu ile ilgili 4 soru yer almıştır.

2.3.2. Duygusal Özerklik Ölçeği (DÖÖ)

Steinberg ve Silverberg (1986) tarafından geliştirilerek, Tatar, Bildik, Yektaş, Hamidi (2016) tarafından uyarlanmıştır. 14-20 yaş kapsamakta olan Duygusal Özerklik Ölçeği ergenlik dönemindeki duygusal özerklik seviyesini ölçmektedir. Maddelerin on bir tanesi ters maddedir (1, 2, 4, 6, 9, 11, 12, 13, 15, 18 ve 20). Ölçek, "Tamamıyla Katılıyorum" (4), "Katılıyorum" (3), "Katılmıyorum" (2) ve "Hiç Katılmıyorum" (1) şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekteki puanlar 20-80 arasında olmaktadır. Puanların yüksekliği ise ergenin ebeveynlerinden sağlıksız koptuğunun bir göstergesidir.

2.3.3. Babalık Ölçeği (BÖ)

Uzun (2020) tarafından Türkçe 'ye uyarlanarak oluşturulmuştur. Ölçeğin 52 maddesi ve 6 boyutu

vardır. Babalık Ölçeği 14-18 yaş aralığındaki gençlerin çocukluk döneminden ergenlik çağına kadar yani büyürken babalarıyla olan ilişkilerini değerlendirmek üzere uyarlanmıştır. Babalık ölçeğinde puanın yükselmesi babanın çocuk ile ilişki düzeyinin yüksek derecede olduğunu, düşük puan alınması ise baba çocuk ilişki düzeyinin düşük olduğunu ifade etmektedir (Uzun, 2020).

2.4. Verilerin Analizi

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Sosyo-Demografik Bilgiler

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyetiniz	Kız	286	72.6
	Erkek	108	27.4
Babanızın eğitim durumu	İlköğretim	125	31.7
	Ortaöğretim	100	25.4
	Lise	123	31.2
	Önlisans	10	2.5
	Lisans	30	7.6
	Lisansüstü	6	1.5
Babanızın yaşı	25-35	2	0.5
	36-46	226	57.4
	47-57	150	38.1
	58-68	15	3.8
	69 ve üzeri	1	0.3
Ailenizin ekonomik durumu	Çok iyi	12	3
	İyi	107	27.2
	Orta	246	62.4
	Kötü	25	6.3
	Çok kötü	4	1

Cinsiyet değişkeni incelendiğinde, katılımcıların 286'sının (%72.6) kız, 108'inin (%27.4) ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanların babalarının eğitim durumu incelendiğinde, 125'inin (%31.7) ilköğretim, 100'ünün (%25.4) ortaöğretim, 123'ünün (%31.2) lise, 10'unun (%2.5) ön lisans, 30'unun (%7.6) lisans, 6'sının (%1.5) lisansüstü olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların babalarının yaşı incelendiğinde, 25-35 arasında olan

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 25 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde korelasyon analizinden, ilişkiler arasındaki açıklayıcılık oranları içinse regresyon analizinden faydalanılmıştır.

3. BULGULAR

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular tablo 1'de verilmiştir.

2 kişi (%0.5), 36-46 arasında olan 226 kişi (%57.4), 47-57 arasında olan 150 kişi (%38.1), 58-68 arasında olan 15 kişi (%3.8), 69 ve üzeri olan 1 kişi (%0.3) olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanların ailelerinin ekonomik durumu incelendiğinde 12'sinin (%3) çok iyi olduğu, 107'sinin (%27.2) iyi, 246'sının (%62.4) orta, 25'inin (%6.3) kötü, 4'ünün (%1) çok kötü olduğu saptanmıştır.

Tablo 2: DÖÖ ve BÖ toplam puanlarına ve alt boyutlarına ilişkin puanlar arasındaki ilişki korelasyon analizi sonuçları

Ölçekler	DÖÖ toplam puan	DÖÖ bireyleşme	DÖÖ ebeveyn bağımlı olmama	DÖÖ ebeveyni idealleştirmeme	DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması	
BÖ olumlu baba katılımı	r	-0.542**	-0.352**	-0.311**	-0.421**	-0.391**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
BÖ sorumlu baba rolü	r	-0.381**	-0.249**	-0.173**	-0.288**	-0.315**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
BÖ kılavuz baba rolü	r	-0.243**	-0.090	-0.193**	-0.235**	-0.155**
	p	0.001	0.073	0.001	0.001	0.002
BÖ baba iletişim tutumu	r	0.484**	0.379**	0.278**	0.357**	0.306**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
BÖ Toplam puan	r	-0.501**	-0.313**	-0.286**	-0.399**	-0.366**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
BÖ olumsuz baba katılımı	r	0.384**	0.257**	0.185**	0.307**	0.296**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001

BÖ duygusal bağlılık	r	0.377**	0.278**	0.193**	0.262**	0.326**
	p	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001

BÖ olumlu baba katılımı ile DÖÖ toplam puanı arasında negatif yönlü, orta şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.542$). Yani duygusal özerklik arttıkça, ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça olumlu baba katılımının azalacağı söylenebilmektedir. BÖ olumlu baba katılımıyla DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.352$). Yani ergenin kendisinin, ebeveynlerinden ayrı bir birey olduğu kavrayışı arttıkça olumlu baba katılımının azalacağı söylenebilmektedir. BÖ olumlu baba katılımıyla DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.311$). Yani ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça olumlu baba katılımının azalacağı söylenebilmektedir. BÖ olumlu baba katılımıyla DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve orta şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.421$). Yani ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımıyla kurtulma ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça olumlu baba katılımının azalacağı söylenebilmektedir. BÖ olumlu baba katılımıyla DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.391$). Yani ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça olumlu baba katılımının azalacağı söylenebilmektedir.

BÖ sorumlu baba rolü ile DÖÖ toplam puanı arasında negatif yönlü, zayıf şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.381$). Duygusal özerklik arttıkça yani ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça sorumlu baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ sorumlu baba rolü DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.249$). Ergenin kendisinin, ebeveynlerinden ayrı bir birey olduğu kavrayışı arttıkça sorumlu baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ sorumlu baba rolü DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.173$). Yani ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça sorumlu baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ sorumlu baba rolü ile DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve orta şiddette bir ilişki olduğu tespit

edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.288$). Ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımıyla kurtulma ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça sorumlu baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ sorumlu baba rolü DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.315$). Yani ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça sorumlu baba rolü azalacağı söylenebilir. BÖ olumsuz baba katılımı ile DÖÖ toplam puanı arasında pozitif yönlü, zayıf şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.384$). Ergende duygusal özerklik arttıkça bir diğer deyişle ergenlerin ebeveynlerinden bağımsızlığı arttıkça olumsuz baba katılımının artacağı söylenebilmektedir.

BÖ olumsuz baba katılımı ile DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında anlamlı, pozitif yönde ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.257$). Ergenlerin sağlıksız kopması arttıkça olumsuz baba katılımının artacağı söylenebilmektedir. BÖ olumsuz baba katılımı ile DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.185$). Ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça olumsuz baba katılımının artacağı söylenebilmektedir. BÖ olumsuz baba katılımı ile DÖÖ ebeveyni idealleştirme alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.307$). Ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımıyla kurtulması ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça olumsuz baba katılımının da artacağı söylenebilmektedir. BÖ olumsuz baba katılımı ile DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.296$). Ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça babanın olumsuz tutumunun artacağı söylenebilmektedir.

BÖ kılavuz baba rolü ile DÖÖ toplam puanı arasında negatif yönlü, zayıf şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.243$). Duygusal özerklik arttıkça yani ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça kılavuz baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ kılavuz baba rolü DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p=0.070>0.05$). BÖ kılavuz baba rolü DÖÖ ebeveyne

bağımlı olmama alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.235$). Ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça kılavuz baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ kılavuz baba rolü ile DÖÖ ebeveyni idealleştirmeme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve orta şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.288$). Yani ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımı kurtulma ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça sorumlu baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir. BÖ sorumlu baba rolü DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.002<0.05$, $r=-0.155$). Ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça kılavuz baba rolünün azalacağı söylenebilmektedir.

BÖ duygusal bağlılık ile DÖÖ toplam puanı arasında pozitif yönlü, zayıf şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.377$). Ergende duygusal özerklik arttıkça bir diğer deyişle ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça duygusal bağlılığın da artacağı söylenebilmektedir. BÖ duygusal bağlılık ile DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında anlamlı, pozitif yönde ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.278$). Ergenlerin bireyleşmesi arttıkça duygusal bağlılığın da artacağı söylenebilmektedir. BÖ duygusal bağlılık ile DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.193$). Ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça duygusal bağlılığın da artacağı söylenebilmektedir. BÖ duygusal bağlılık ile DÖÖ ebeveyni idealleştirmeme alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.262$). Ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımı kurtulması ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça duygusal bağlılığın da artacağı söylenebilmektedir. BÖ duygusal bağlılık ile DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.326$). Ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça duygusal bağlılığın da artacağı söylenebilmektedir.

BÖ baba iletişim tutumu ile DÖÖ toplam puanı arasında pozitif yönlü, orta şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.484$). Ergende duygusal özerklik arttıkça bir diğer deyişle ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça baba ergen arasındaki baba iletişim tutumunun artacağı söylenebilmektedir. BÖ baba

iletişim tutumu DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında anlamlı, pozitif yönde ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.379$). Ergenlerin bireyleşmesi arttıkça baba iletişim tutumunun artacağı söylenebilmektedir. BÖ baba iletişim tutumu ile DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.278$). Ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça baba ergen arasındaki iletişim tutumunun artacağı söylenebilmektedir. BÖ baba iletişim tutumu ile DÖÖ ebeveyni idealleştirmeme alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.357$). Ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımı kurtulması ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça baba iletişim tutumunun artacağı söylenebilmektedir. BÖ baba iletişim tutumu ile DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=0.306$). Ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça baba iletişim tutumunun artacağı söylenebilmektedir.

BÖ toplam puanı ile DÖÖ toplam puanı arasında negatif yönlü, orta şiddette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.501$). Ergende duygusal özerklik arttıkça bir diğer deyişle ergenlerin ebeveynlerinden sağlıksız kopması arttıkça baba ergen arasındaki ilişkinin azalacağı söylenebilmektedir. BÖ toplam puanıyla DÖÖ bireyleşme alt boyut puanı arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.313$). Ergenlerin bireyleşmesi arttıkça baba ergen arasındaki ilişkinin azalacağı söylenebilmektedir. BÖ toplam puanı ile DÖÖ ebeveyne bağımlı olmama alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.286$). Ebeveyne bağımlı olmama durumu arttıkça baba ergen arasındaki ilişkinin azalacağı söylenebilmektedir. BÖ toplam puanı ile DÖÖ ebeveyni idealleştirmeme alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve orta şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.399$). Ergenlerin çocukluk çağına ait ebeveyn tüm güçlülük tasarımı kurtulma ve ebeveynin sınırlarının tanınması arttıkça baba ergen arasındaki ilişkinin azalacağı söylenebilmektedir. BÖ toplam puanı ile DÖÖ ebeveynin bir insan olarak algılanması alt boyut puanı arasında negatif yönlü, anlamlı ve oldukça zayıf şiddette bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0.001<0.05$, $r=-0.366$). Ergenlerin ebeveynini ebeveyn rolü dışında dış dünyada bir insan olarak algılaması arttıkça ergen baba arasındaki ilişkinin azalacağı söylenebilmektedir.

Babalığın duygusal özerklik üzerine etkisinin regresyon analizi ile incelenmiş ve Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Babalığın duygusal özerklik üzerine etkisinin regresyon analizi ile incelenmesi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²																																																																																																																																																												
Duygusal Özerklik Toplam	Sabit	67,937	43,623	0,000	131,607	0,000	0,249																																																																																																																																																												
	Babalık Toplam	-0,111	-11,472	0,000				Duygusal Özerklik Toplam	Sabit	56,096	24,012	0,000	36,255	0,000	0,350	Olumlu Baba Katılımı	-0,104	-5,888	0,000	Sorumlu Baba Rolü	0,042	0,687	0,492	Olumsuz Baba Katılımı	-0,052	-0,321	0,748	Duygusal Bağlılık	0,015	0,054	0,957	Kılavuz Baba Rolü	-0,180	-1,523	0,129	Baba İletişim Tutumu	1,244	5,567	0,000	Sabit	14,339	14,363	0,000	14,333	0,000	0,169	Bireyleşme	Olumlu Baba Katılımı	-0,024	-3,104	0,002	Sorumlu Baba Rolü	-0,002	-0,083	0,934	Olumsuz Baba Katılımı	-0,059	-0,859	0,391	Duygusal Bağlılık	0,082	0,706	0,481	Kılavuz Baba Rolü	0,029	0,574	0,566	Baba İletişim Tutumu	0,417	4,361	0,000	Sabit	10,730	14,058	0,000	10,313	0,000	0,124	Ebeveyn Bağımlı Olmama	Olumlu Baba Katılımı	-0,021	-3,567	0,000	Sorumlu Baba Rolü	0,040	1,967	0,050	Olumsuz Baba Katılımı	-0,040	-0,757	0,450	Duygusal Bağlılık	-0,016	-0,184	0,854	Kılavuz Baba Rolü	-0,091	-2,349	0,019	Baba İletişim Tutumu	0,245	3,352	0,001	Ebeveyni İdealleştirmeme	Sabit	15,869	15,327	0,000	18,828	0,000	0,214	Olumlu Baba Katılımı	-0,034	-4,264	0,000	Sorumlu Baba Rolü	0,024	0,868	0,386	Olumsuz Baba Katılımı	0,008	0,109	0,913	Duygusal Bağlılık	-0,229	-1,891	0,059	Kılavuz Baba Rolü	-0,118	-2,247	0,025	Baba İletişim Tutumu	0,433	4,373	0,000	Ebeveynin Bir İnsan Olarak Algılanması	Sabit	15,158	14,793	0,000	14,125	0,000	0,167	Olumlu Baba Katılımı	-0,027	-3,434	0,001	Sorumlu Baba Rolü	-0,019	-0,694	0,488	Olumsuz Baba Katılımı	0,040	0,559	0,577	Duygusal Bağlılık	0,178	1,484	0,139	Kılavuz Baba Rolü	-0,001	-0,012	0,991
Duygusal Özerklik Toplam	Sabit	56,096	24,012	0,000	36,255	0,000	0,350																																																																																																																																																												
	Olumlu Baba Katılımı	-0,104	-5,888	0,000																																																																																																																																																															
	Sorumlu Baba Rolü	0,042	0,687	0,492																																																																																																																																																															
	Olumsuz Baba Katılımı	-0,052	-0,321	0,748																																																																																																																																																															
	Duygusal Bağlılık	0,015	0,054	0,957																																																																																																																																																															
	Kılavuz Baba Rolü	-0,180	-1,523	0,129																																																																																																																																																															
	Baba İletişim Tutumu	1,244	5,567	0,000																																																																																																																																																															
	Sabit	14,339	14,363	0,000				14,333	0,000	0,169																																																																																																																																																									
Bireyleşme	Olumlu Baba Katılımı	-0,024	-3,104	0,002																																																																																																																																																															
	Sorumlu Baba Rolü	-0,002	-0,083	0,934																																																																																																																																																															
	Olumsuz Baba Katılımı	-0,059	-0,859	0,391																																																																																																																																																															
	Duygusal Bağlılık	0,082	0,706	0,481																																																																																																																																																															
	Kılavuz Baba Rolü	0,029	0,574	0,566																																																																																																																																																															
	Baba İletişim Tutumu	0,417	4,361	0,000																																																																																																																																																															
	Sabit	10,730	14,058	0,000	10,313	0,000	0,124																																																																																																																																																												
Ebeveyn Bağımlı Olmama	Olumlu Baba Katılımı	-0,021	-3,567	0,000																																																																																																																																																															
	Sorumlu Baba Rolü	0,040	1,967	0,050																																																																																																																																																															
	Olumsuz Baba Katılımı	-0,040	-0,757	0,450																																																																																																																																																															
	Duygusal Bağlılık	-0,016	-0,184	0,854																																																																																																																																																															
	Kılavuz Baba Rolü	-0,091	-2,349	0,019																																																																																																																																																															
	Baba İletişim Tutumu	0,245	3,352	0,001																																																																																																																																																															
Ebeveyni İdealleştirmeme	Sabit	15,869	15,327	0,000	18,828	0,000	0,214																																																																																																																																																												
	Olumlu Baba Katılımı	-0,034	-4,264	0,000																																																																																																																																																															
	Sorumlu Baba Rolü	0,024	0,868	0,386																																																																																																																																																															
	Olumsuz Baba Katılımı	0,008	0,109	0,913																																																																																																																																																															
	Duygusal Bağlılık	-0,229	-1,891	0,059																																																																																																																																																															
	Kılavuz Baba Rolü	-0,118	-2,247	0,025																																																																																																																																																															
	Baba İletişim Tutumu	0,433	4,373	0,000																																																																																																																																																															
Ebeveynin Bir İnsan Olarak Algılanması	Sabit	15,158	14,793	0,000	14,125	0,000	0,167																																																																																																																																																												
	Olumlu Baba Katılımı	-0,027	-3,434	0,001																																																																																																																																																															
	Sorumlu Baba Rolü	-0,019	-0,694	0,488																																																																																																																																																															
	Olumsuz Baba Katılımı	0,040	0,559	0,577																																																																																																																																																															
	Duygusal Bağlılık	0,178	1,484	0,139																																																																																																																																																															
	Kılavuz Baba Rolü	-0,001	-0,012	0,991																																																																																																																																																															
	Baba İletişim Tutumu	0,150	1,528	0,127																																																																																																																																																															

Lineer Regresyon Analizi

Babalık toplam ile duygusal özerklik toplam arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur (F=131,607; p=0,000<0.05). Duygusal Özerklik toplam düzeyindeki toplam değişim %24.9 oranında babalık toplam tarafından açıklanmaktadır (R²=0,249). Babalık duygusal özerklik düzeyini azaltmaktadır (β =-0,111).

Olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu ile duygusal özerklik toplam arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur (F=36,255; p=0,000<0.05). Duygusal Özerklik toplam düzeyindeki toplam değişim %35 oranında olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü,

baba iletişim tutumu tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,350$). Olumlu baba katılımı duygusal özerklik toplam düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,104$). Sorumlu baba rolü duygusal özerklik toplam düzeyini etkilememektedir ($p=0,492>0,05$). Olumsuz baba katılımı duygusal özerklik toplam düzeyini etkilememektedir ($p=0,748>0,05$). Duygusal bağlılık duygusal özerklik toplam düzeyini etkilememektedir ($p=0,957>0,05$). Kılavuz baba rolü duygusal özerklik toplam düzeyini etkilememektedir ($p=0,129>0,05$). Baba iletişim tutumu duygusal özerklik toplam düzeyini arttırmaktadır ($\beta=1,244$).

Olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu ile bireyleşme arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F=14,333$; $p=0,000<0,05$). Bireyleşme düzeyindeki toplam değişim %16.9 oranında olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,169$). Olumlu baba katılımı bireyleşme düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,024$). Sorumlu baba rolü bireyleşme düzeyini etkilememektedir ($p=0,934>0,05$). Olumsuz baba katılımı bireyleşme düzeyini etkilememektedir ($p=0,391>0,05$). Duygusal bağlılık bireyleşme düzeyini etkilememektedir ($p=0,481>0,05$). Kılavuz baba rolü bireyleşme düzeyini etkilememektedir ($p=0,566>0,05$). Baba iletişim tutumu bireyleşme düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,417$).

Olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu ile ebeveyne bağımlı olmama arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F=10,313$; $p=0,000<0,05$). Ebeveyne bağımlı olmama düzeyindeki toplam değişim %12.4 oranında olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,124$). Olumlu baba katılımı ebeveyne bağımlı olmama düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,021$). Sorumlu baba rolü ebeveyne bağımlı olmama düzeyini etkilememektedir ($p=0,050>0,05$). Olumsuz baba katılımı ebeveyne bağımlı olmama düzeyini etkilememektedir ($p=0,450>0,05$). Duygusal bağlılık ebeveyne bağımlı olmama düzeyini etkilememektedir ($p=0,854>0,05$). Kılavuz baba rolü ebeveyne bağımlı olmama düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,091$). Baba iletişim tutumu ebeveyne bağımlı olmama düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,245$).

Olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu ile ebeveyne idealleştirmeme arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F=18,828$; $p=0,000<0,05$). Ebeveyne idealleştirmeme düzeyindeki toplam değişim %21.4 oranında olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,214$). Olumlu baba katılımı ebeveyne idealleştirmeme düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,034$). Sorumlu baba rolü ebeveyne idealleştirmeme düzeyini etkilememektedir ($p=0,386>0,05$). Olumsuz baba katılımı ebeveyne idealleştirmeme düzeyini etkilememektedir ($p=0,913>0,05$). Duygusal bağlılık ebeveyne idealleştirmeme düzeyini etkilememektedir ($p=0,059>0,05$). Kılavuz baba rolü ebeveyne idealleştirmeme düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,118$). Baba iletişim tutumu ebeveyne idealleştirmeme düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,433$).

Olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu ile ebeveyne bir insan olarak algılanması arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ($F=14,125$; $p=0,000<0,05$). Ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyindeki toplam değişim %16.7 oranında olumlu baba katılımı, sorumlu baba rolü, olumsuz baba katılımı, duygusal bağlılık, kılavuz baba rolü, baba iletişim tutumu tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,167$). Olumlu baba katılımı ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,027$). Sorumlu baba rolü ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini etkilememektedir ($p=0,488>0,05$). Olumsuz baba katılımı ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini etkilememektedir ($p=0,577>0,05$). Duygusal bağlılık ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini etkilememektedir ($p=0,139>0,05$). Kılavuz baba rolü ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini etkilememektedir ($p=0,991>0,05$). Baba iletişim tutumu ebeveyne bir insan olarak algılanması düzeyini etkilememektedir ($p=0,127>0,05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma da 14- 18 yaş arasında Duygusal özerklik ve Baba ilişkisi incelenmiştir. Duygusal özerlik ölçeği, Babalık ölçeği ve Demografik Bilgi formu araştırmada kullanılarak ve 394 kişiye ulaşılmıştır.

Ergen-baba ilişkisinin duygusal özerkliğe etkisi analiz sonuçlarına göre incelendiğinde: Babalık toplam ile duygusal özerklik toplam arasındaki neden sonuç

ilişisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur. Babalık duygusal özerklik düzeyini azaltmaktadır. Babasıyla ilişkisi erken çocukluk döneminden itibaren iyi olan ergenler bu dönemde özerkliği gerçekleştirirken kendini zor hissettiği zamanlarda babadan destek isteyip, sorunlarını paylaşmak ister. Alan yazına bakıldığında çalışmamızla paralel olarak Erçevik (2019) baba tutumları ile duygusal özerkliği çalışmasında incelemiş ve ilgisiz tutum artıkça duygusal özerklik puanının arttığı sonucuna ulaşmıştır. Mevcut çalışma da olumlu baba tutumunun azalması ergenin sağlıksız kopuşunu artırır yorumu yapılmaktadır. Bu nedenle ergenin babası ile olumlu iletişimi ergenin sağlıklı duygusal özerkliği için oldukça değerlidir. Alan yazında babalığın boyutları ile duygusal özerkliği konu alan ilgili bir araştırmaya rastlanılmamakla birlikte anne baba tutumu ile duygusal özerkliği inceleyen çalışmalarda çalışmalarında otoriter ebeveynliğin duygusal özerkliği olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır (Çetintaş,2021). Baba iletişim tutumu duygusal özerklik toplam puanını arttırmaktadır. Baba iletişim tutumundaki babanın ergene çocukluğundan bu zamana sesini yükseltmesi, ergenin kişilik gelişimini olumsuz yönde etkiler (Dick, 2011). Ergen ile baba iletişimindeki kopukluklar, ergen ile baba arasındaki olumlu ilişkiyi azaltır, ergenin ebeveyninden duygusal anlamda sağlıksız kopuşuna neden olur. Babanın müdahaleci tavırlarının ve psikolojik baskısının ergeni, babanın toplumumuzda otoriter olmasından dolayı etkilediğini ifade etmiştir. Bu nedenle ergenin baba ile olumsuz iletişimi ergenin duygusal özerkliğine zarar verir (Toprak, 2019).

Baba İletişim tutumu bireyleşme düzeyini arttırmaktadır. Alan yazında benzer bir çalışmaya rastlanılmamakla birlikte duygusal olarak bağın kurulduğu ve bebeklik öneminden itibaren sağlıklı bağlanma yaşayan anne baba ve çocuk, ergenin özerkliğini kazanmasında destek olur. Çocukluk döneminde otoriter ve ilgisiz anne babalar ergenlik döneminde özerkliği desteklemez ve ergen problemle karşılaşabilir (Demir vd., 2020).

Olumlu baba katılımı ebeveyne bağımlı olmama düzeyini azaltmaktadır. Ergen için ebeveynin duygusal desteği oldukça önemlidir. Ergenin babası ile ilişkilerinin olumlu olması ergenin sağlıklı gelişimi için değerlidir. Ergen sağlıklı ve sınırları bilinerek bağımsızlaşmayı ister. Özerklik gelişimi ilk araştırmalarda aileden sadece ayrılaşma olarak yorumlanırken daha sonradan ebeveynlerle dengeli iletişim kurma ile sağlıklı bir duygusal özerkliğin oluşacağı ortaya çıkmıştır (Özdemir & Çok, 2011).

Baba iletişim tutumu ebeveyni idealleştirmeme düzeyini arttırmaktadır. Baba iletişim tutumunda

ergenin olumsuz etkilenmesi, psikolojik olarak babanın ergene baskı yapması ve iletişimdeki kopukluklar ergenin sağlıksız kopmasına paralel olarak kendi sınırlarını belirlemeye, ebeveynini çocukluğunda tüm güçlülükle bağlandığı kişiden vazgeçer. Araştırmamızla paralel olarak Toprak (2019) çalışmasında otoriter babalığın kontrol edici düzeyinden dolayı ergen kendi üzerinde baskı hissettiğinden ve özerkliğini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.

Araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulabilir; Babaların maddi problemlerinden dolayı çocuğuna gerekli sorumluluğu gösteremeyip yeterince iletişim kuramaması ve iş durumlarından ötürü psikolojik problemleri ergene yansıtılmasının azaltılması için iletişim kurmasında günümüz babalarına doğrudan itibaren özel ve devlet sektörlerinde babalık izinlerine yer verilmelidir.

Üç ayda bir baba toplantıları oluşturularak çevrim içi veya yüz yüze olmak şartı ile çalışma saatleri içerisinde babaların grup halinde katılacakları ve devletin baba toplantısı adı altında çocuk gelişim uzmanlarının ve psikolog, sosyolog gibi meslek dallarının projeye dâhil edilerek, hayata geçirilmesine fırsat verilmelidir.

Ergenlik döneminde baba-ergen ilişkisinde, babanın ergene güvenerek duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışması, ergenin sağlıklı duygusal özerkliğini oluşturmasında baba figürünün önemi vurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aslan, H., & Zihni, K. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Beden İmajı Ve Sosyal Kaygı Düzeyleri. *Eğitim Kuram Ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 65-77
- Çetintaş (2021). Ergenlerde Aile Yaşam Doyumu İle Psikolojik Sağlık ve Duygusal Özerklik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi.)
- Dick, G. L (2011). The Changing Role Of Fatherhood: The Father As A Provider Of Selfobject Functions. *Psychoanalytic Social Work*, 18 (2), 107-125
- Karagöz Y.(2019). SPSS ve AMOS Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği. 2. basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. s. 933-950.
- Kılıç, Ş., Kumandaş, H., & Var, E. Ç. (2016). Predictors of preschoolers' social competence: parental discipline practices Anne baba disiplin yöntemlerinin okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal yetkinlik düzeyine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 466-478.
- Kocayörük, E. (2010). A Turkish adaptation of the inventory of parent and peer attachment: The reliability and validity study. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 40, 133-151.
- Kulaksızoğlu A.(2011) Ergenlik Psikolojisi. 21. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi. 73 S.13-183, 2019.
- Mercan, Z., & Şahin, F. T. (2017). Babalık rolü ve babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-10.

- Özdemir, Y. Ve Çok, F (2011). Ergenlikte Özerklik Gelişimi, Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 36 (4), 152-164.
- Schmitz, R. M. (2016), "Constructing Men As Fathers: A Content Analysis Of Formulations Of Fatherhood In Parenting Magazines", The Journal Of Men's Studies, 24 (1), 3-23.
- Soenens, B., Park, S. Y., Mabbe, E., Vansteenkiste, M., Chen, B., Van Petegem, S., & Brenning, K (2018). The Moderating Role Of Vertical Collectivism In South-Korean Adolescents' Perceptions Of And Responses To Autonomy-Supportive And Controlling Parenting. *Frontiers In Psychology*, 9, 1080
- Steinberg, L. Ve Silverberg, SB (1986). Erken Ergenlik Döneminde Özerkliğin İnış Çıkışları. *Çocuk Gelişimi*, 841-851
- Tatar, A., Bildik, T., Yektaş, Ç., Hamidi, F., & Özmen, H. E (2016). Duygusal Özerklik Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması Ve Klinik Başvurusu Olmayan Ergen Öğrencilerde Duygusal Özerkliğin İncelenmesi. *Nobel Medicus* 12 (1), 39-48
- Toprak, A (2019). Ergenlerde Algılanan Anne-Baba Tutumu İle Duygusal Özerklik Ve Sır Saklama Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Türkoğlu, D. Ve Gültekin-Akduman, G (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algıları İle Eş Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (38), 761-772.
- Uyanık, Ö., Kaya, Ü. Ü., İnal-Kızıltepe, G. Ve Can-Yaşar, M (2016). An Investigation Of The Relationship Between Fathers And Their Children At Preschool Level. *Journal Of Theoretical Educational Science*, 9 (4), 515-531.
- Uzun, H. (2020). Babalık Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 551-568.
- Yıldız, H (2021). Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Aile İlişkileri Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi) Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.